

Työ- ja elinkeinoministeriö
Kirjaamo
PL 32
00023 Valtioneuvosto
kirjaamo@tem.fi

**SUOMEN TEOLLISOIKEUDELLINEN YHDISTYS RY:N LAUSUNTO TYÖ- JA ELINKEINOMINISTERIÖN
MUISTIOSTA JA ASETUSLUONNOKSESTA KOSKIEN PATENTTI- JA REKISTERIHALLITUKSEN MAKSULLISIA
SUORITTEITA (TEM/1391/03.01.02/2016)**

Työ- ja elinkeinoministeriö on pyytänyt Suomen teollisoikeudellinen yhdistys ry:ltä (jäljempänä "STY") lausuntoa muistiosta ja asetusluonnoksesta koskien Patentti- ja rekisterihallituksen (jäljempänä "PRH") maksullisia suoritteita. Kiitämme mahdollisuudesta lausua asiasta ja toteamme seuraavaa.

Yleistä

Olemme hyvin tietoisia siitä, että kysymyksessä on tasokorotus, jonka päätarkoituksena on ottaa huomioon vuosien varrella tapahtunut kustannusten nousu. Muistiosta on myös tuotu esille, että tarkoitus on muuttaa maksuja hakuvaihepainotteisimmiksi ottaen huomioon, että kustannuksia aiheuttava työ tapahtuu enimmäkseen juuri silloin. Tämä on STY:n käsityksen mukaan hyvin puolustettavissa, onhan PRH omista kustannuksistaan vastaava valtion virasto eli ns. itsenäinen tulosityksikkö. Lisäksi ehdotetut korotukset ovat STY:n käsityksen mukaan varsin kohtuullisia.

Vähemmälle huomiolle jää kuitenkin syvällisempi pohdinta siitä, minkälainen kannustava vaikutus maksuilla on. Tavaramerkkien osalta on tosin todettu, että halutaan asettaa hakemus- ja uusintamaksut samalle tasolle mm. siksi, että suoja-aika on kummassakin tapauksessa yhtä pitkä eli 10 vuotta. Mielestämme olisi kuitenkin syytä myös pohtia yhtäältä sitä, missä määrin on tarvetta uusien merkkejä, ja toisaalta sitä, että juuri tavaramerkki monessa tapauksessa on yrityksen tärkein viesti markkinoille. Nämä kannanotot luonnollisesti vaikuttavat maksujen mitoittamiseen.

Ero sähköisten ja paperisten hakemusten välillä ensin mainittujen eduksi on hyvin puolustettavissa kustannustehokkuuden parantamiseksi. Toisaalta on nähdäksemme huomioitava, ettei paperisista hakemuksista voitane kokonaan luopua vielä ottaen huomioon sekä asiakkaiden eritasoinen digitaalinen osaaminen että turvallisuusnäkökohdat. Järjestelmän käyttäjien kannustaminen sähköisen järjestelmän käyttöön on kuitenkin hyvin kannatettavaa. STY haluaakin lisäksi kiinnittää huomiota siihen, onko hintaero sähköisten ja paperisten hakemusten välillä riittävä halutun kannustusvaikutuksen ja siirtymän aikaansaamiseksi.

STY:n käsityksen mukaan olisi myös voitu käydä laajempaa keskustelua siitä, miten patenttien ylläpitomaksut vaikuttavat niiden suorittamiseen eli patenttien voimassa pitämiseen. Onko esimerkiksi niin, että loppuvuosina nousevat maksut ovat omiaan pitämään voimassa vain ne patentit, jotka ovat patentin

omistajalle tärkeitä ja siten luomaan tilaa uusille hakemuksille tai innovaatioille vai luovutaanko turhaan voimassa olevista patenteista, jotka voisivat olla arvokkaita konvergenssin myötä esimerkiksi rinnakkaisilla toimialoilla?

Pidämme kuitenkin tärkeänä, että nyt käsiteltävänä oleva maksuasetus saadaan voimaan suunnitellussa aikataulussa, koska nykyisen voimassaolo päättyy vuoden vaihteessa. Katsomme samalla, että kannustinkeskustelua tulee ehdottomasti jatkaa tulevia muutoksia ajatellen.

Eräistä yksityiskohdista

Haluamme tuoda esille lisäksi muutamia yksityiskohtia, joihin TEM:n tulisi nähdäksemme kiinnittää huomiota.

Ensiksi, STY katsoo, ettei PRH:n eri osastoilla tulisi olla eri menettelyjä hakemusten maksamisen suhteen. Esimerkiksi tällä hetkellä sähköistä tavaramerkkihakemusta ei voi maksaa laskulla, mutta sähköinen patenttihakemus on sitä vastoin mahdollista suorittaa tällä tavalla. Olemme luonnollisesti tietoisia siitä, että tavaramerkkilaki edellyttää, että tavaramerkkihakemus on maksettu ennen kuin hakemus tulee vireille. Tällä hetkellä sähköinen järjestelmä ei kuitenkaan anna mahdollisuutta liittää kuittikopiota hakemuksen liitteeksi. Käytännössä tämä hankaloittaa yritysten toimintaa ja vastaava laskumahdollisuus tulisi tarjota myös tavaramerkkien osalta jatkossa.

Toiseksi, haluamme kiinnittää TEM:n huomion erääseen mielenkiintoiseen seikkaan koskien patenttipalvelujen hinnoittelua. Muistion sivulla 3 on perusteltu patenttimaksujen etupainotteisuutta mm. sillä, että on varauduttava hakemuskäyttämisen muutokseen, jossa hakija myönteisen hakemustuloksen saatuaan ei saata hakemusta patentiksi. Toisin sanoen, tällaisessa tilanteessa hakija käyttää PRH:lle jätettyä hakemusta uutuushakemuksena. Tämä tarkoittaa sitä, että jättämällä sähköisen patenttihakemuksen hakija voi saada uutuus- ja patentoitavuustutkimuksen 400 eurolla. Vastaavat palvelut kiinteähintaisina tutkimuksina ovat voimassa olevan hinnaston mukaan á 850 euroa. Jos hakemuskäyttäytyminen muuttuu muistiossa esitetyn oletuksen mukaisesti, tulee uutuus- ja patentoitavuustutkimusten hinnoittelua harkita uudelleen suhteessa patenttihakemuksen jättämiseen. Tämän osalta STY haluaa edelleen kiinnittää huomiota siihen, että PRH:lla on teollisoikeuksien rekisteröintiin liittyvän toimintansa ohella keskeinen rooli teollisoikeuksiin liittyvän tiedon välittämisessä sekä teollisoikeudellisessa koulutuksessa ja neuvonnassa. Liiketoiminnallisin perustein hinnoiteltavat suoritteet liittyvät olennaisilta osin PRH:n tarjoamiin palveluihin, jotka tukevat merkittävästi suomalaista teollisoikeudellista osaamista sekä innovaatioihin ja luovaan työhön perustuvaa liiketoimintaa. STY katsoo, että liiketoiminnallisin perustein hinnoiteltavien teollisoikeudellisiin asioihin liittyvien suoritteiden tulee myös tulevaisuudessa olla hinnoiltaan sellaisia, että ne ovat oikeudenhaltijoiden ja muiden teollisoikeuksien parissa toimivien saavutettavissa kohtuullisin kustannuksin.

STY kiinnittää TEM:n huomion myös siihen, että tällä hetkellä tavaramerkkidirektiiviä implementoitaessa käydään vilkasta keskustelua siitä, kuinka yrityksille suotu yleistoimiala on omiaan estämään tai ainakin hankaloittamaan tavaramerkkien rekisteröimistä. STY katsoo, että tässä yhteydessä olisi paikallaan käydä keskustelua siitä, olisiko yleistoimialasta mahdollisesti maksettava nykyisen perusmaksun lisäksi lisämaksu ja täten vaikuttaa rekisteröintikäyttämisen muutokseen.

Edellä mainittujen havaintojen lisäksi todettakoon, että muistion sivulla 3 todetaan, että haluttaisiin patenttivaatimusten osalta siirtyä siihen, että perushakemusmaksu kattaisi 15 patenttivaatimusta. STY pitää

tätä ajatusta kannatettavana. Nyt käsiteltävänä olevasta asetusluonnoksesta käy kuitenkin ilmi, että se edelleen koskisi kymmentä vaatimusta ja että lisämaksu perittäisiin yli kymmenestä vaatimuksesta (1 § Kansalliset patenttiasiat). Asetusluonnos tulisi siten yhdenmukaistaa perustelujen kanssa.

Lopuksi

STY katsoo, että PRH:n maksuja tulisi tarkastella jatkossa entistä säännöllisemmin. Maksuista keskusteltaessa tulisi lisäksi varhaisessa vaiheessa ottaa eri käyttäjäryhmiä mukaan maksuista käytävään keskusteluun erityisesti huomioiden maksuilla tavoitellut vaikutukset. Lisäksi STY:n näkemys on, että maksujen tulisi olla pääsääntöisesti kustannusvastaavia kunkin toimenpiteen osalta, ei ainoastaan kokonaisuutena tarkastellen.

Lopuksi haluamme korostaa, että maksuja määritettäessä keskeistä on kaikissa tapauksissa kuitenkin huolehtia siitä, että PRH kansallisena teollisoikeusvirastona pysyy myös jatkossa hyvin toimivana ja elinvoimaisena.

Helsingissä, 3. päivänä huhtikuuta 2017

Kunnioittavasti,

SUOMEN TEOLLISOIKEUDELLINEN YHDISTYS R.Y.
FINSKA FÖRENINGEN FÖR INDUSTRIELLT RÄTTSSKYDD R.F.

Johanna Flythström
Puheenjohtaja

Suomen teollisoikeudellinen yhdistys r.y. (ruotsiksi Finska föreningen för industriellt rättsskydd r.f.) on 1931 perustettu patenti-, hyödyllisyysmalli-, tavaramerkki-, mallioikeus- ja markkinoitijuridiikka-alan ammattilaisten yhdistys. Yhdistyksessä on lähes 500 henkilö- ja yhteisöjäsentä. Yhdistyksen tarkoituksena on muun muassa edistää immateriaalioikeuksiin liittyvien hyvien käytäntöjen ja lainsäädännön kehitystä.